ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5082 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21/3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 2 ՇԱՊԱՆ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5082

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزه‌تسى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է զրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրֆ.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԾԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԺԶ

Անհամբերութեամբ լեցուն չարաթ մը բոլորեցինք, կրնամ ըսել, բոլորովին անհամաձայն մեր ակնկալութեան: Կը ըսպասէինք հարկաւ որ Նորընտիր Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազան, Կիլիկիոյ Ժողովին միահամուռ քուէովը կոչուած Հայրապետական պաշտօնին, ինչպէս կը բաղձացուէր յամենուստ, պատասխանիկ մը փութացնէր չնորհաւորութեանց տարափին, որ ամէն կողմէ տեղաց Ս. Երուսաղէմ չարաթին ի բուն, մանաւանդ Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովի չնորհաւորութեան հեռագրին՝ զոր Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց ուղղել չորեքչաբթի օր: Պատրիարքարանի պաշտօնական չրջանակին մէջ ժամէ ժամ վստահութեամբ կը սպասուի Պաղեստինի Թղթաբերին, հնարաւոր եղած ո՛չ մէկ բարի մեկնութիւն զլացուելով Խապասեան Սրբազան Հօր լռութեան: Այդ չրջանակէն դուրս կարծիքները չեն միաբանիր իրարու, եւ մեկնութիւնները զիրար կը չեզոքացնեն հինգ վեց օրէ ի վեր՝ լաւատեսներու եւ յոռետեսներու խօսակցութեանց մէջ: Եւ ալ, եթէ նախազգացմանս բան կը հարցնէք, լաւատեսներէն ըլլալու պատիւն չեմ կրնար հրաժարիլ դիւրութեամբ, եւ այսօրէն վաղը կամ վաղուընէ միւս օր, վերջապէս Աստուծոյ մօտաւոր օրերէն մին, յուսալից կը սպասեմ չնորհաւորութեան հեռագիրներուն չնորհաւոր պատասխանին:

* * *

Նոյն չորեքչաբթի օրուան Խառն Ժողովը, յետ զբաղելու Կաթողիկոսական ընտրութեան լրացուցիչ գործերով, կրցաւ զբաղիլ նաեւ Կիլիկեան հաստատարաստ կանոնին ընթերցմամբ, որուն մանրամասնութեանց վրայ խօսուեցաւ Արեւելքի մէջ: Քանակի եւ մանաւանդ որակի կողմէ այս օրինակելի ու... անօրինակ կանոնին հմայուած, Վարչութիւնը որոշեց յատուկ խնամակալութիւն մը կազմել եւ զեկ անդամներէ բաղկացեալ, որ ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր պիտի ստանձնէ հանդուցեալ Կիլիկեանի կրթասիրական ու բարեսիրական տարածութեանց գործադրութիւնը:— Եթէ չեմ սխալիր, առաջին անգամն է որ Ազգ. Վարչութիւնը երեք անդամէ բաղկացեալ խնամակալութիւն մը կազմած պիտի ըլլայ, ըսեմ անցողակի: Ընդհանրապէս մեր խնամակալութեանց եւ հոգաբարձութեանց (ոչ դպրոցական) անդամներուն թիւը 7–9 կրնար ըլլալ: Ցաճախ բաղմութեան ստանձնած գործը չի հասնիր արդիւնքի կողմէ սակաւաւորներու յանձնուած գործին, մինչեւ որ վերջապէս գործունէութիւնը տեղի կուտայ անգործութեան եւ կամ բաղմաւորութիւնը՝ սակաւաւորութեան, այսինքն թէ բաղմանդամ մարմինը ինքնին կը վերածուի իր պատշաճ թուոյն: Պատիւ կը համարիմ չնորհաւորութիւնս յայտնել կեդրոնական Վարչութեան, վստահութեամբ թէ Կիլիկեան կանոնին գործադրութեան համար կազմուելիք եռանդամ խնամակալութիւնը աւելի, եւ չատ աւելի, գործունեայ պիտի հանդիսանայ՝ քան ուրիշ որ եւ է եօթնանդամ, ինանդամ կամ յոքնանդամ մարմին որ կազմուէր այս նպատակին համար:

* * *

Բայց Վարչութիւնը ժամանակ չունեցաւ զբաղելու Բիլի առաջնորդական գործերով, եւ հետեւաբար նորընտիր Առաջնորդ Տ. Դանիէլ վարդապետ չկրցաւ ելլել Պատրիարքարանի Անձնական քարտուղարութեան Դիւանէն դուրս: Բղեցիք պէտք է մտածեն որ Դանիէլ վարդապետ ունեւոր եկեղեցական մը չէ. հրեշտակներն անդամ կը նախանձին անոր քսակին. թէ անիկա, օրինակի համար, Եգիպտոսի մէջ առաջնորդութիւն ըրած չէ, ոչ ալ Դնալը կղզի օգտակարութեան կրցած է երթալ մինչեւ այս ամառ... պանդոկակից ըլլալու Պրուսայի Ս. Առաջնորդին. առ առաւելն անցեալ տարի Դարձալ կըրցած է երթալ թաղային վէճ մը կարգադրելու համար: Այնուհետեւ Պատրիարքարանի մտուկէն ալ չեն կրնար ակընկալել Բղեցիք, ճամբու եւայլնի ծախքերու համար, 40–50 ոսկւոյ գումարի մը հայթայթման. երանելի մտուկը տակաւին բան մը չէ վճարած Ուսուցչաց Օգնութեան մտուկին, որ գոնէ տարեկան երեք ձեւակ մէճիտի հաշուով՝ երկու տարուան համար վեց հատ մէճիտ կը սպասէ այս օրուան օրս Կեդրոնական մտուկէն. (տես Կանոնագիր էջ 4, Յօդուած Գ. Հատուած Ե. «Վաւերացեալ ի Բաղդեական Ժողովոյ, յ 1/13 Յունիսի 1901:)

Նպաստից մտուկէն ալ յոյս չեն կըրնար ունենալ համակրելի Բղեցիք. վասն զի այս երանելին ալ, — որ հիմայ գանձապետ ունի առանց ձանձի, — առաջնորդական ծախք չի կրնար հայթայթել իր դասարկ գրոցներէն: Ամէն յոյս Աստուծոյ վրայ դնելու են Բղեցիք, եւ յեսոյ քիչ մըն ալ իրենց քսակներուն յօժարութեան վրայ. այնուհետեւ սպասելու են նորընտիր Առաջնորդին ժամանման եւ պաշտօնավարութեան, զոր սիրայօժար ստանձնեց Տ. Դանիէլ վարդապետ առաջին վայրկեանէն, նպաստաւոր պատասխան տալով իրենց չնորհաւորութեան հեռագրին... անմիջապէս:

* * *

Չեմ գիտեր թէ թէ Խառն Ժողովը պիտի ուղէ՞ զբաղիլ, եթէ ժամանակ ալ ունենար, Եգիպտոսի Առաջնորդութեան վերանորոգ խնդրով, որ ամէն տարի կ'ուսնեցնայ իր տեղական յորդումը Նեղոս գետին պէս: Խնդիրը վերջին անդամ բորբոքած է ընծայացուի մը գաղտագողի ձեռնադրութեան փորձէն, զոր փորձեր է Առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս՝ իր կրօնական խորհրդակցին, Բարթող պէյի, համամտութիւնը գրպանելէ ետեւ. բայց Առաջնորդ եւ խորհրդակից չեն յաջողեր իրենց արատաւոր ձեռնարկին մէջ, վասն զի Ժողովուրդը բողոք բարձեր է կոչման պահուն եկեղեցւոյ մէջ՝ Մաշթոցով տուեալ իր իրաւունքին տէր կանգնելով: Հարկ ծագեր է տեղական կառավարութեան միջամտութեան, ինչպէս կ'ըսէ Տեղացի Թղթակիցը, եւ ընծայացուն, անուանեալն Տիրացու Միհրան Ղազարոսեան, չէ կրցեր արժանանալ ձեռնադրութեան չնորհին: Կ'ըսուի թէ Բարթող պէյ օր առաջ սարեր է Առաջնորդը՝ սրբագրութիւն մտցնելու Մաշթոցի մէջ եւ կամ լռութեամբ անցնելու կոչման ժամուն կանոնական հարցումները. բայց Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս չէ կրցեր տեղի տալ... Նորին Դերապատուութեան սադրանքին:

Զարմանալին այն է որ ամէնուն խօսքը կայ այս ձեռնադրութեան վիժած փորձին մէջ, եւ Կրօն. Ժողովի անուն չի յիշեցուիր ամենեւին: Եգիպտոսի մէջ Կրօն. Ժողով չկայ, եւ եթէ կայ, ինչո՞ւ Բարթող պէյ ատենապետ չէ ընտրուեր՝ որ լեցուն կուրծքով ձայն ունենար այս քահանայական ձեռնադրութեան գործին մէջ, որովհետեւ լեցուն քսակով դժուար թէ յաջողեր այս պարագային: Ամէն տեղ ժողովուրդը կը ներկայացնէ ընծայացուն. Կրօն. Ժողովը կը քննէ անոր սրժանաւորութիւնը եւ եպիսկոպոսէն կը խնդրէ ձեռնադրել զայն այս ինչ եկեղեցւոյ վերայ: Աղէքսանդրիոյ մէջ այս ընկալեալ կանոնին հակոտնեան պատահեր է. Յովսէփ եպիսկոպոս ներկայացուցեր է ընծայացուն. Բարթող պէյ քներ է անոր արժանաւորութիւնը, եւ հետեւաբար երկուքը միասին տեղի տուեր են ձեռնադրութեան փորձին վիժման, յարակից պարագաներու անլուր պէսպիսութեամբ:

Արդեօք... արդեօք իրա՞ւ հնչած է Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի ամուլ անբեր պաշտօնավարութեան վերջին ժամը: — Այս պարագային ամէնէն առաջ, եւ առաւել քան զառաւել իրաւամբ, պիտի խնդան Ռուսաստոյիք իրենց... ասպիրաս բնաւորութեամբ, ըստ Յովսէփ եպիսկոպոսի ժամանակագրութեան, որ խնամով պահուած կը մնայ Ռուսաստոյի Առաջնորդարանին մէջ: Պատրիարքարանն ալ այն պարագային թերեւս պիտի զգայ թեթեւ քիծիծաղ մը պէտքը իր որոշման վրայ, որով արատնութիւն տուաւ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի ճակատագրաց հրաժեշտ տալ իր պսակեալ Վիճակին եւ փոխադրուիլ Եդիպտոս... բարեբախտաբար, պիտի ըսեն Ռուսաստոյիք:

ԱՐԻՏ

ՄԻՄԻՈՆԱՐՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Արեւելքի 5062 թիւին մէջ, չատեր ուրախութեամբ կարդացին անչուշտ այն առաջարկը զոր Անցորդ փորձած էր ընել իր «Մխիթարները Ամասիոյ Վիճակին մէջ» խորագրով յօդուածին մէջ: Կարելի եղած ճշդրտութեամբ երեւան հանուած էին կարգ մը կէտեր այն ազդեցութեան վերաբերմամբ զոր ի գործ դրած ըլլալ կը կարծեն միսիոնարները, Յիսուսի տեսակ մը ինքնակոչ առաքեալները: Առաջարկն զատ՝ որուն գործադրութեան սրտանց կը փափաքինք, այժմէութիւն մը կը ստանայ նորէն հայ կրթութեան անհրաժեշտութեան խնդիրը: Ու կը յուսանք թէ պահ մը կատարեալ անչահախնդրութեամբ նկատողութեան առնելու ջանային այդ յօդուածը՝ Ամասիայի եւ Մարզուանցի Հայերը, որոնց ուղղուած էր կերպով մը: Իրօք հեռաքրքրութիւն պիտի չարթեր հոս այն օտար հաստատութիւններով, որոնք իրենց գոյութեան իրաւունքը կրնան ունենալ մի միայն կրթածաւալման ձգտումներու մէջ, բայց զգուշանալով հանդերձ կրկնելէ կարգ մը դիտողութիւններ, որոնք աւելորդ են. այս առթիւ հարկադրուած կը զգանք գէթ մանաւորելով՝ օտարներու ունեցած գործունէութեան ասոմիանը ճշդելով Մարզուանի մէջ՝ հմարտութեան առնուելով: Ժէղուլիթները եւ միսիոնարները, երկու զլիրար չեղոքացնելու ձկտող օտար հոսանքներ, իսկապէս յաջողած են իրենց նպատակին հասնելու: Պատասխանը ոչ պիտի ըլլայ, երբ խնդիրը ուսումնասիրուի առանց ո եւ է կեղծիքի ու վերաբերութեան: Նախ, լուսաւորութիւն ծաւալելու յաւակնող մարդամեքենայ ժէղուլիթները, այսքան տարիներէ ի վեր Մարզուանի մէջ բան մը չեն բրած պարզապէս. անուանական է իրենց գոյութիւնը կրթական տեսակէտով: Վարդապետներուն գործակից մայրապետները, թէեւ իրենց զբաղը յաճախողներու բաղմութիւն մը ունին, ամէնքն ալ գրեթէ հայ աղջիկներ, նոյնպէս՝ ուրիշ բան չեն կրցած ընել, բայց եթէ դաստիարակութեան անունին տակ՝ իրենց աշակերտուհիներէն մէկ քանիներուն մէջ մշակել հրէշային ըլլալու ստիճան զգացումներ: Զափազանց մոլեռանդ մարապետները, ամէն բանէ աւելի, դիտեն հրապուրել պղտիկները: Սրտի սեղմումով կը դիտենք մինչ հոս, երբմը մատաղ սիրուն աղջիկներուն, որոնց ծնողքները անհասկնալի անմտութեամբ մը կը նախընտրեն որ իրենց աղջիկ զաւակները դաստիարակուին մայրապետներու ձեռքին մէջ: Ու Մարզուան թերեւս ասոր համար է որ մէկէ աւելի մայրապետներ ունի, եւ զարմանալի է որ վերջերս իբր առաւելութիւն մը գնահատեցին Ամասիացիները:

Իսկ Դուլէճը, անիկա ինկած է այն բարբարութիւններէն զոր միամտօրէն տեսնել կը կարծէինք գաւառացիի շլացած աչքերով: Իր փառքը, ցոյց տուած գործունէութիւնը, որ երբեմն արժանի էր իրօք գնահատուելու, ա՛լ անցեալին կը վերաբերին միայն: Հաստատութիւն մըն է ան, որ հին բարի ժամանակներու մէջ յաջողած էր ոսկեղօծ փառաւոր չրջանակ մը բոլորել իր անունին չուրջը, որ սակայն գունատած է ալ հիմա. ու առջի փայլունութիւններուն հմայքն էր որ իր չուրջը կը քաչէ հայ տղաքը: Աթիկա պիտի խոստովանին ամէն անոնք որոնք հարկ եղած անկեղծութիւնը ունին առանց վերադասումի ու բարեկենդանական դիմակաւորումի: Ու որքան մօտէն ճանչնալ հարկ ըլլայ միսիոնարական հաստատութեան հայ աշակերտներէն մեծ մասը, նախ՝ առաջին պատեհութեամբ պիտի հեթադրէք որ Սուրբ Հոգիով լեցուածներ են անոնք, Աստուծոյ կամքին հպատակող մեքենաներ,—սխալ չհասկցուելու համար ըսենք թէ բացառութիւնները կը յարգենք— Յիսուսի մէյմէկ սիրասարներ, ամբողջովին հոգիացած: Ու յատկանշելու համար զանոնք, մէկ խօսքով, ճիշդ ֆրանսայի մեծամտուն իմաստասէրին՝ Թէնի նկարագրած Մաքրակրօններուն կը նմանին, կամ ուրիշ բառերով, անոնց ծաղրելի վերջնացութիւններն են (survivance): Կը տեսնուի եւ ցաւալի է ըսել թէ օտարները իրենց ուղղութեամբ, որուն հետեւելով միայն կ'արդարանայ իրենց կարծեցեալ առաքելութիւնը, մեր համայնքին տուած են մեծամասնութեամբ՝ հոյլ մը մոլեռանդ, կիզծ բարեպաշտներ, որոնք գլուխ պիտի ուտեցնէին առիթը ներկայացած առն իրենց երկնաղեցիկ պատուելիքանութիւններով:

Զգացողներ եղան թէ այդպիսիները մեր միջավայրին անյարմար են բոլորովին: Ու վերջերս բարերար հակազդեցութեան մը փորձը ծայր տալ սկսաւ նախաձեռնութեան ոգիի տէր մէկ քանիներու չնորհիւը: Ու այդ հակազդեցութիւնը բոլորովին կ'իրականանայ Մարզուանի Սաստուածնի վանքը «պղտիկ դպրեվանքի» մը վերածելով: Որքան կը յիշենք, Մասիսի մէջ, առաջին անգամն ըլլալով, Բարգէն վարդապետ յայտնեց այս օրինակ մտածում մը: Անցորդը զայն կրկնեց: Կը յուսանք որ Ս. Պատրիարքը —որուն հոգածութեան ամէնէ աչքառուն եղած է մինչեւ հիմա Արմաշի Դպրեվանքը —պիտի տնօրինէ այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնը: Հակառակ պարագային, տխրօրէն դիտել հարկ պիտի ըլլայ նորէն, նորատաս սերունդը որ իր նկարագիրը կը կազմէ օտարներու ազդեցութեամբը, որոնք մարդուն մէջ «Հոգին» միայն ցոյց կուտան: Ու ժողովուրդը պիտի հետեւի իր մեծերուն— պէտք է հասկնալ մեր կղերականները: Երեւակայեցէք հիմա, երբ ըսենք թէ հոս հայ տէրտէր մը ունինք, որ իր աղջիկները սկիզբէն ի վեր մարապետներուն գպրոցը կը ղրկէ, մինչեւ մեր աղջկանց վարժարանը ամէն կերպով անհամեմատ դերակատարութիւն մը ունի, ֆրանսացի ամուրի աղջիկներու վարած դպրոցէն: Ինչ պիտի խորհին անկեղծները, այս երեւոյթներուն առջեւ, քանի որ ամէն միջոց կայ, վայրկեան մը առաջ գործադրութեան սկսելու դաւառին մէջ հաստատելու քահանաներ, որոնք ժողովուրդը գիտակցաբար հոլուեն: Հետեւաբար չեչտուածը իրական պէտք մըն է Մարզուանի համար, մանաւանդ որ շատ ետ մնացած է, հակառակ Անցորդի կարծիքով «զարգացած երիտասարտութիւն» մը ունենալուն:

Մեզի համար կարեւորութենէ զուրկ են ամէն անոնք որոնք իրենց պատկանած համայնքին հետ ներքին աղերս մը ունենալով մէկտեղ, անկարող են զգալ ասոր ներքին հարկաւոր բարոյական պէտքերը: Կը կարծենք թէ բաւական է մինչեւ հիմա Մարզուանցիին օտարներու նկատմամբ ցոյց տուած անդիտակից խանդավառութիւնը: Աստուածածնի վանքին պղտիկ դպրեվանքի վերածուիլը, չքեղ նախապատրաստ պէտք է ըլլայ ինքնամիտումի, մեր ցեղային առանձնայատկութիւններուն անկորուստ պահպանմանը: Երկար բարակ նիւթական զոհողութիւններու պէտք ալ չկայ, քանի որ վանքը ունի կարեւոր հասոյթներ եւ չատ ու առատ աղբիւրներ:

Կեղծաւորութիւնը, անձնական շահադիտութիւնը մէկդի: Ահա լաւագոյն առիթով լաւագոյն ծրագիր մը, կը մնայ զայն գործնական կերպով իրականացնելու: Օտարները իրաւունք ունին, նոյն իսկ վնասակար դաստիարակութիւն մը տալ մեր տղոց, որքան ատեն որ մենք չենք սթափիր: Մենց որ այս պարագային իրական ապացոյց մը պիտի տայինք ակնարկուած վարժարանին բացումը ողջունելով, հանրութեան օգուտը դնահատելու չափ անկարող եսամոլներ չըլլանուս: Ու մենք մեր բարոյական պէտքերուն գիտակից սկզբնաւորութեամբ պիտի կարելինք պահել մեր ինքնուրոյն նկարագիրը ու պահպանել մեր պատերուն նուիրական հաւատալիքները:

Մարզուան — Հ. Հ.

ԱՌԱՋԻՆ ՍԷՐ

(ՆՈՐ ԱՎԱՆԴ)

Ա.

Ֆրանսայի հարաւակողմը գտնուած եւ իր բարեխառն կլիմայով հանրածանօթ եղող Նիս քաղաքին հարաւ-արեւելեան կողմերն այնչափ արգասաբեր հողեր, գեղակերտ ամարանոցներ, մեծ ու փոքր ագարակներ եւ բաւական լայնածաւալ անտառներ կը գտնուին, որ մեծ քաղաքներու զբաղումներէն պարտասածներ այն տեղերը կ'երթան՝ գտնէ ամիս մը մաքուր օդ չնչելու համար:

Նիս քաղաքը ընդհանուր համաւ կը վայելէ ո՛չ միայն իր այս առաւելութեան պատճառաւ, այլեւ վասն զի ունի բազմաթիւ թատրոններ ու զբօսավայրեր, ինչպէս նաեւ այնպիսի զուարճալի ու վայելչազարդ պանդոկներ՝ որոնք մեծապէս կրնան ապահովել ամէնէն ազնուական ընտանիքներուն հանգիստը: Նիսի մէջ որսորդութեան սիրահարներ անդամ չեն պակսիր, ուստի եւ պանդոկապետները այսպիսի զբօսանքներու համար պատրաստ ունին բազմաթիւ ձիեր, որաչուներ եւ ամէն տեսակ գործիներ: Մեծ զբօսաբաններու պարտէզներուն մէջ նշանառութեան ու նուագահանդէսներու յատուկ պտրմեր կան: Դիշերը լուսնկայ ըլլայ, թէ ոչ, ընթրիքը տեղի կ'ունենայ ծառաստաններու, ծաղիկի ածուներու եւ լիճերու մէջտեղ, որոնք կ'ողողուին եւլեկտրական լապտերներու ակնախտիղ լոյսերով:

Շատ գեղակերտ են նաեւ Նիսի չէնքերը, որոնք հաստատուն ու մեծ ըլլալով հանդերձ, վայելուչ ձեւով մը կառուցուած են. օրինակի համար, ֆրանսական դրութեամբ չկնքած չէնքի մը յարակից, կ'երեւի իտալական ճարտարապետութեան ոճը. անկէ քիչ մը հեռու, արեւելեան ճարտարապետութեան համապատասխանող նրբաճաշակ տուն մը, աւելի հեռուն, հելլենական ամարանոց մը: Ո՛րչափ ակնահաճոյ է դիտել մայիսի ու յունիսի առաւօտները, ցօղաթրմբիր ու անուշաբոյր ծաղիկներու մէջտեղ գտնուած նրբաղղիներու աւազներուն վրայէն քալող ու մօտակայ բլրակներէն մէկուն վրայ յամրաքայլ բարձրացող թեթեւ ու գոյնզգոյն չրջազգեստներ հագած գեղանազ օրիորդներն ու տիկինները, ինչպէս նաեւ այն խավարիները, որոնց թեւերուն կը բռնած կը քալեն: Այս չրջագայութիւնները սովորաբար կիրակի օրերը տեղի կ'ունենան. այնուհետեւ ամէնքը զոյգ զոյգ, երեք երեք պանդոկներն ու տուները կը վերադառնան եւ ճաշի կը սկսին:

Մեր ընթերցողներէն նոյն իսկ անոնք որ տեսած չեն Նիսը, մեր տուած բացատրութիւններուն հիման վրայ պիտի հաստատեն ու խոստովանին անուշտ թէ այդ քաղաքը զբօսալի ու հաճելի վայր մըն է ամէն դասակարգի մարդոց համար, լրջամիտ ըլլան թէ թեթեւաբարոյ:

Բ.

Երեք տարի առաջ այն փոքր դէպքէն՝ զոր պիտի պատմեմ, ամէնէն սիրելի բաներ մը անապարծութիւն մը չէր կրնար առթել իրեն համար: Կը տեսնէր զայն փոսացած աչքերով, նուրբ այտերով, ուր բնաձին անծութիւնը խառնուած էր մոլութեան: Աչքին առջեւ կուգար Ալինը, իր փոքր քոյրը խնամած ատեն, հաղիւ տասնհինգ տարեկան աղջիկ մը: Ինչ խանդաղատալի միամտութիւն կար այդ մոլութեան մէջ եւ ինչ անմեղութիւն՝ ապականութեան մէջ: Այո՛, Ալին կը սիրէր զինքը, միեւնոյն ատեն ունենալով երեք չորս սիրահարներ: Հաճոյք կը զգար, երբ իր հետ գիւղ կը տանէր այդ գեղեցիկ եւ կորսուած կինը, վայելելու համար չինական յատուկ անոր մանկական ուրախութիւնները, որով ծաղիկներ կը քաղէր ան, թռչուններուն կ'ունկնդրէր, իր թեւին վրայ կը կրթնէր իբր կին մը՝ որ իր պչրուհիութեան արհեստը ի գործ չի դներ: Ինչ խորհրդաւոր բան էր սա ցիրտութիւնը: Էլէնի տուած ժամադրութեան նախընթաց օրուան մէջ՝ կը խանգաւորուէր ու վաղւոյի դպրոցակիցներէս Բօլ Ցովէ, Բարիզի նշանաւոր խմբագիրներէն մէկը, առաւօտ մը ներս մտաւ այն խմբագրատունէն՝ որուն տպարանին տնօրէնն ու տէրն էի:

—Բարի՛ լոյս, Ժէրվէ՛, ըսաւ, թէեւ չեմ ուզեր ձանձրոյթ—պատճառել քեզ, բայց կը փափաքիմ տեսակցիլ քիչ մը...:

—Ընդհակառակը, սիրելիս, այցելութենէդ չատ դոհ եմ. երանի՛ թէ ամէն առաւօտ հոս գաս, որպէս զի խօսակցութենէդ օգտուիմ:

—Ե՛ս ալ մէյտ կ'ուզեմ քեզ տեսնել, բայց դժբախտաբար ստիպուած եմ ատեն մը բացակայ մնալ Բարիզէ:

Բօլ Ցովէ, տեսնելով որ պատասխան չեմ տար դեռ,

—Բարե՛կամս, ըսաւ, կարծեմ թէ կարճատեւ ուղեւորութիւն մը չատ չես տեսներ ինծի. քեզմէ ծածկած չեի տխուր ըլլալս. կը յուսամ թէ քիչ մը պիտի զբաղեցնեմ այս ուղեւորութեան միջոցին:

—Այո՛ կը հասկնամ, կը խոստովանիմ թէ ուղեւորութիւնը չատ ազդու միջոց մըն է բուռն սէրերը անհետացնելու համար: Եթէ մարդ կ'ուզէ մոռնալ կին մը՝ որուն սէրը դերած է զինքը, պէտք է որ կարելի եղածին չափ աշխատի հեռանալ անկէ ու զայն տակաւ մոռնայ՝ ուրիշներու հետ տեսակցելով:

—Սիրելի՛ս, ըսաւ Բօլ հառաչելով, ընդհակառակը ես ո՛չ թէ կը հեռանամ անկէ, այլ կը հետապնդեմ զինքը:

—Ուրեմն միթէ սիրած կինդ կը ճամբորդէ՞:

—Մեկնեցաւ արդէն:

—Միթէ չմիացա՞ւ քեզ:

—Ո՛չ, կը ցաւիմ որ բնաւ բան մը բսած չէր. սակայն այս առաւօտ, երբ Օթէլ ու Սուրբի կ'երթայի, իմացայ թէ տիկին կոմսուհին երկու օր առաջ նիս մեկնած է: Փոխանակ ցաւելու որ այսպէս յանկարծ մեկնած էր, առանց իմացնելու ինծի, ընդհակառակը՝ կարծելով թէ զինքը վշտացնելիք ընթացքի մը մէջ գըտնուած եմ, մեծապէս զգածուեցայ: Պէտք է որ անպատճառ երթամ տեսնեմ: Եթէ չես մերժեր ինծի ընկերանալ կարճ միջոցի մը համար, հաւանակաւորաբար կրնանք աւելի չուտ վերադառնալ Բարիզ:

Եւ, հակառակ այն հաստատամտութեան՝ զոր ցոյց տուած էր խեղճ բարեկամս իր խմբագրականներուն մէջ, մտածեցի թէ ո՞րչափ թուլասիրտ էր, որպէս զի ամառնային ամբողջ եղանակը չանցնէր Նիսի մէջ. կամայ ակամայ ընդունեցայ իր այս առաջարկութիւնը՝ պատասխանելով.

—Սակայն չատ չմնալու պայմանաւ: Յաջորդ օրուան իրիկունը Նիս մեկնեցանք Բարիզ–Լիոն–Միջերկրական. երկաթուղիի գծով:

Կարիճ Թարգմ. ՅՈՎՀ. ՏԷՐՈՒՆԻ
(Մնացեալը յաջորդով)

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ

Ծերակոյտին մէջ.— Բնկերակցութեանց օրէնքին դրծադրութեան վերաբերեալ վիճաբանութիւնները: Երկու ծերակուտականներ՝ Պ. Պ. Բոնթիէ ու Շամպէտար եւ Կուրժու հարցասլնդումներ ըրին՝ միաբանական վարժարաններու փակման եւ նախարարապետին առաջարկութեամբ վերջերս հանուած երկու հրամանագիրներու մասին: Այդ ծերակուտականները քննադատեցին Պ. Բոմպը, ըսելով որ խնդիրը օրէնքի մը մեկնութեան կը վերաբերի, որով պէտք է դատարաններու վճռին դիմել. ըսին նաեւ թէ իրաւունքները բռնաբարուած են եւ դաղատաւէր խեղճ Ալինի վրայ, որ մտքին առջեւ կուգար, այնպէս ինչպէս յաճախ գտած էր Ռառիէի Լաթէնի իր բնակարանին մէջ, այնպէս ինչպէս սիրած էր զայն, կամ գրէթէ սիրած էր մէկ քանի վայրկեաններու համար,— զոր օրինակ. ամբան գիշեր մը, երբ Սէնի վրայ նաւակի մը մէջ նստած էր, որուն չորս թի քաշողները իր ծանօթներն էին: Այո՛, ան նստած էր բաց դռոյ չրջազգեստ մը հագած եւ իրեն կը նայէր փոքոն ի փոքս վեր բարձրացող եւ վար իջնող երիտասարդներու գլուխներու վրայէն: Լռութիւն մը կը տիրէր գետին վրայ: Նարընջագոյն գիծ մը կ'երկարէր երկնքին եզերքը: Ինչ անբացատրելի յուզում մը խեղդած էր իր հոգին, զգալով թէ ժամանակը կը սահէր, ջուրը կը տարսռար, էակը կ'ապրէր եւ լոյսը կը նուազէր...:

(Շարունակելի)

գրքերի մասին մի գրախոսություն։ Ինչպես գրում է գրախոսը, գրքերը գրվել են ինչպես հայերեն, այնպես էլ թարգմանվել են հայերեն։ Գրքերի մեջ կան նաև գեղարվեստական գրքեր։ Գրքերի մեջ կան նաև գրքեր, որոնք գրվել են հայերեն

1,613,575 դրուշ. անցեալ տարի նոյն ամսուն 1,486,134 դրուշ էր։

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ոստիկան–զինուորներու հաղարապետ Հիւսէյին Հիւսնի էֆ. Իլպէյան փոխադրուեցաւ եւ անոր յաջորդեց Աֆիոն Գարահիսարի հաղարապետ Մէհմէտ պէյ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը ծանոյց Բ. Դրան թէ իրենց ուսումը կատարելագործելու համար Գերմանիա ղրկուելիք զինուորական վեց բժիշկները, երկու դեղագործները եւ մէկ անասնաբոյժը Պերլինի համալսարանը եւ դանազան զինուորական վարժարանները պիտի ընդունուին. հետեւաբար քիչ ատենէն Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլեն։

ՊԷՐԿԱՄԱՅԻ մէջ կատարուած հնագիտական պեղումները շատ յառաջացած են։ Վանքին վարժարանը տանող ճամբուն վրայ բիւզանդեան հին տնակներու աւերակները գտնուած են։ Վանքին աւերակներուն մօտ տախտակ մը երեւան հանուած է որ յիսունրոպի տողէ բաղկացած արձանագրութիւն մը կը պարունակէ։ Դարաքալէի մօտ կատարուած պեղումները այնքան արդիւնաւոր չեն եղած։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆ.—Իւշագէն վեց ժամ հեռուն գտնուած Գարահաղուպլը գիւղին մօտ, անցեալները գիւղը ատեն, Ռէժիի ինը դէսերու եւ քսան մաքսանենգներու միջեւ ընդհարում մը կատարուեր է։ Մաքսանենգները վեց անասուն թողելով փախեր են։ Դէսերէն մէկը ընդհարումին ատեն աջ ոտքէն թեթեւապէս վիրաւորուեր է։ Մաքսանենգներուն ձգած անասունները իւշաք տարուելով 2300 դրուշի ծախսուեր են։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը դադարման դատապարտեց Իզմիրի Թուրքերէն խրմէք եւ յունարէն Բոռոսու լրագիրները, օրէնքին անսաստած ըլլալուն համար։

ՖԻԼԻՊԷԷՆ կը գրեն թէ Պուլկարները, վերջերս, կողոպտեր են յունական Այի–Բարաքէվի վանքը։ Պուլկար կառավարութիւնը այդ արարքին հեղինակները պատժեր եւ կողոպտուածներուն վերադարձուցեր է նոյն վանքին։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՓՈԹՈՐԻԿԸ. — Շաբաթ իրիկուան ծագած փոթորիկը ուեղացած յորդառատ անձրեւը գրեթէ ո՛ղողում մը պատճառեցին փողոցներուն մէջ, մանաւանդ Պոլիս ու Ղալաթիա։ Ողողումներ ու կայծակներ իրարու կը յաջորդէին։ Փոքր նաւեր պատապարուելու տեղեր կը փոխեցին, բայց բարեբաղդաբար անձրեւը արգելը եղաւ փոթորիկին սաստկութեանը։ Շաբաթ գիշերը անձրեւը աւելի հանդարտ տեւեց մինչեւ գիշերուան ժամ 3։ Շաբաթ իրիկուն Տաղուտ Փաշայի կողմը նաւային սպայ Իսմայիլ էֆ.ի տանը վրայ կայծակ ինկաւ. ապակիները կոտրտեց եւ վարի յարկի սենեակին կաբասները այրեց։ Տանը մէջ գտնուող Իսմայիլ էֆ.ի մայրը վախէն մահեցաւ։

ՆԱԻԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Շաբաթ առտու Մինչերկրականէն եկած անգլիական վարակեալ շոգենաւը մը Գալաթա գացած ատեն, անիւը կառչեցաւ Մաճար Դալէի առաջ ծածանուող տեղը գտնուած խարբսխանիշին։ Շոգենաւը չկրնալով առաջ երթալ, ստիպուեցաւ հոն երկաթ նետել։ Թէեւ չորս կողմէ օգնութեան փութացին, բայց շոգենաւը ինքնիրենը ազատուած ըլլալով ճամբան շարունակեց։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Պէյէսթէնի խանութպանները Թաէիր էֆ. քանի մը օր առաջ Գրիգոր անուն ոսկերչի մը դէմ «պրիչեան» մատանի մը կը յանձնէ գնահատելու համար։ Գրիգոր զայն վար կը դնէ, ըսելով որ ուրիշի մը ալ կարծիքը պէտք է առնէ։ Գրիգոր մինչեւ իրիկուն երեւան չելլեր եւ վերջապէս ժամ 11ին կուգայ եւ կ'ըսէ Թաէիր էֆ.ի թէ մատանին քսան ոսկի դէմ տուող մը ներկայացած է։ Թաէիր էֆ. մատանին կը պահանջէ, բայց Գրիգոր մինչեւ քառասուն ոսկի կուտայ եւ քիչ վերջն ալ կ'ըսէ թէ այն մարդը որուն յանձնած էր մատանին, բացակայ է։ Վերջապէս հետեւեալ օրն ալ կը յայտարարէ թէ քառասուն ոսկիի ծախած է։ Թաէիր էֆ. չընդունիր։ Գրիգոր տասը ոսկի կ'ուզէ, մատանին վերադարձնելու համար եւ քիչ վերջն ալ կ'ըսէ Թաէիր էֆ.ի թէ մատանին իրեն ծախած է եւ եթէ պահանջում մը ունի կրնայ դատարանի դիմել։ Թաէիր էֆ. ընդհանուր դատախազութեան կը դիմէ եւ Գրիգոր ոսկիչութեան կողմէ կը ձերբակալուի։ Մատանիին համար կ'ըսուի թէ 380 ոսկի կ'արժէ. ատկէ աւելին գնահատողներ ալ կան։

ԴՈՂԵՐ. — Ոստիկանութիւնը երեւան հանեց այն անձերը որոնք, մնցեալ դիշեր, արարողապետ Իպրահիմ պէյի Պէպէքի ապարանքէն գողութիւն կատարած էին։ Այդ անձերն են Մահմուտ, Բէլ Սալիհ, Սերովբէ եւ Մուսթաֆա։

ԹԷՐԻ ՊԱՇԻՒ կողմը, Օրթա փողոց, Փաչալը խանին ետեւէն, երէկ առտու, ութ ամսու մանչու դիակ մը գտնուեցաւ աղբիւսներու մէջէն։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ՝ հեղինակները երեւան հանելու համար։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՐԲԸ

Սիրքը տասնաւոր բազմութեամբ մը լեցուն էր շաբաթ եւ կիրակի օրուան ներկայացումներուն, որոնք փայլուն յաջողութիւն մը դուան։ Երեկ Charmsներու կողմէ կատարուած թռչտուն Թրքէղի փորձերը մեծ ընդունելութիւն գտած են, եւ չիտակը ըսելու համար, կ'արժէ տասը համար միայն Սիրք երթալ։ Երեկ Rozzaներու cuisine musicaleն ալ իրապէս հետաքրքրական նուագածութիւն մըն է։ Զորեքշաբթի իրիկուն եօթերորդ Soirée diplomatique, այլազան յայտագրով մը, որուն մէջ փոփոխութիւններ ալ պիտի մտցուին։ Այս իրիկուն ներկայացում։ Ի մտոյ նոր սկզբնաւորութիւններ։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ ՀՐԴԵՀԸ

Պանտրմայէն կը գրեն մեզ 18 հոկտ. Թուով.—

«Մաղ մնաց որ մեծ ազէտի մը ենթարկուէինք ամբողջ Պանտրմայիքս, Աֆիոն–Գարահիսարցիներուն դժբաղդ վիճակին մասնակցելով։ Երէկ գիշեր (17 հոկտ.) ժամը 5½ի ատենները, «Եանկէն վա՛ր»ի ահեղորդ ու սրտաճմլիկ աղաղակները ընդոստ կ'արթնցնեն Մորիէոսի բաղուկներուն մէջ անգորը ու խաղաղ քնացող Պանտրմայի բնակչութիւնը։ Ինչ սոսկալի տեսարան էր որ կը պարզուէր մեր աչքերուն առջեւ։ Զորս ժամուան անընդհատ ճարճատումներով վառելէ յետոյ՝ սակայն կանգ կ'առնէ հրդեհը, չնորհիւ ջրանկիրներու անվհատ ու յարատեւ աշխատութեանց։ Երբեմնի Պանտրման աւերակ դարձնող բոցին յուշարար այս հրդեհը թէեւ 7 խանութներ ճարակելով դոհացաւ, սակայն դժբաղդութիւնը հոն է որ տեղւոյս եկեղեցիին կալուածները ճարակեց։ Խանութները՝ տարիէ մը ի վեր ապահովագրուած են թէեւ, սակայն որոշ թուականը՝ յայտնի չէ։ Եւ ահա իրարանցում մը մեր համայնքին բոլոր անհատներուն մէջ։ Արձանագրութիւնը դրամարկղին մէջն է։ Բանալին կը բերուի ու քանի մը հոգւով կը մտնենք դրամարկղին գտնուած սենեակը. ամէնուս աչքերը անոր վրայ յառած են ու անհամբեր կ'սպասենք եկեղին։ Այս տեսարանը ակամայ կը յիշեցնէ ինձի Իսմէթ–Բրուսկոթուներու դրամարկղը ու անզգալաբար չբերթուելնքներէ դուրս կը թափին. «Եւ ծնաւ մուկն ՀՆՁԻՆ» ասութիւնը։ Եւ իրաւամբ ալ, քանի կը բացուին ապահովագրութեան թուղթերը, 15 հոկտ. 1901 — 15 հոկտ. 1902։ Պանտրմայի համայնքը որ հազիւ կրնար ինքզինքը կառավարել, չընորհիւ խանութներէն ստացած վարձքերուն, այսօր քանի մը հարիւր ոսկիի մնաց մը կը կրէ, «Նաս մը՝ որ ինքնին մեծ կարեւորութիւն ունի մեզի պէս աղքատիկ համայնքի մը համար։ Եւ այս վընասը պարզապէս աւագերէցին անհոգութենէն, քանի որ անցեալ շաբաթ ապահովագրութեան գործակատարը իրեն լուր տուած է եղեր թէ պայմանագիրը լրանալու վրայ է, ու ինք մէկու մը չէ յայտներ. բայց որո՞ւ պիտի յայտնէր, քանի որ ո՛չ թաղականը յայտնի է է ո՛չ ալ հոգաբարձուն։ Առաջնորդի պակասը մեծապէս զգալի է։»

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՆՈՐՆՇԱՆԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. ՍԱՀԱԿ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ

Երէկ երիկուն, ուշ ատեն, Ս. Պատրիարքը հեռագիր մը ստացաւ Կիլիկիոյ Նորընծիր Ս. Կաթողիկոսէն, որով Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազան կ'ընդունի Կիլիկիոյ կաթող. պաշտօնը։ Աւասիկ այդ հեռագրին թարգմանութիւնը.—«Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Սիսի Կաթողիկոսութեան ընտրութիւնս ծանուցանող ու շնորհաւորող Ձեր Սրբազնութեան հեռագրին համար։ Այս նոր պաշտօնիս բարւոք կատարման համար դիմելով Աստուծոյ, կ'ապաւինիմ Օգոստափառ Կայսեր բարձր հաւանութեան եւ Կայս. Կառավարութեան պաշտպանութեան, ու կը վստահիմ Պատրիարքարանի չարունակական օգնութեան։»

Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Դէորդ եպիսկոպոս ալ շնորհակալութեան հեռագիր մը ստացած է Տ. Սահակ Սրբազանէն, իր շնորհաւորութեան հեռագրին ի պատասխան։ Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոսը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնած է նաեւ Բերայի աւագերէց Տ. Մկրտիչ Հօր, որ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած էր։

Քաղաքական ժողովը հրաւիրուած է յառաջիկայ չորեքշաբթի օր նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։

—Պալաթէն կը գրեն մեզ երէկուան թուով.— «Այսօր տեղի ունեցաւ Թաղիս Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը. 542 ընտրողներէն 313 ընտրող մասնակցեցան։ Բուէի բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան.— Համբարձում էֆ. Նէշէնեան՝ 213 քուէ, Գրիգոր էֆ. Զօրաեան՝ 168, Միսաք էֆ. Յովնանեան՝ 157։ Իսկ համեմատականի մնացին.—Տեարք Հայկասէր էֆ. Աբրիկեան 156, Մանուկ էֆ. Ճէվահիրճեան 152, Սահակ էֆ. Գրլճեան 151, Խաչիկ էֆ. Մանուկեան 146, Յարութիւն էֆ. Բէօքլիւեան 136, Սիմոն էֆ. Վանլրեան 115, Յարութիւն Ճաֆճաֆեան 111, Հայկ էֆ. Ճանիկեան 109, Մարարոս էֆ. Էօքսիւզեան 97, Աղաճան էֆ. Աւետիսեան 97, Սամիկ էֆ. Պարսիղպանեան 95, Յարութիւն էֆ. Վարդեան 93։ Ինչպէս կը տեսնուի համեմատականի ցանկէն, Հայկասէր էֆ. Աբրիկեան ընտրուած էր, բայց դիտողութեան մը առթիւ կարծիքներու փոխանակումի ժամանակ մոռացութեան մատնուեցաւ. հետեւաբար Ընտրողական Ժողովի նախագահին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք, քանի որ համեմատականի ցանկը դեռ տպագրութեան յանձնուած չէ։»

—Ս. Պատրիարքը, երէկ առտու, պատարագեց Նարլը գարուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր, եւ քարոզեց սա ընաբանը առնելով. «Որ հետեւ վկայեաց եւ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա զի եւ դուք հաւատասջիք։»

Ս. Պատրիարքը դպրութեան աստիճան տուաւ տեղւոյն դպրաց դասի հետեւեալ անդամներուն.—Տեարք Օննիկ Զաղէքեան, Համբարձում Թիւրմէնեան, Միսաք Դանֆաֆեան, Արմենակ Դաչդեան, Երուանդ Պէրպէրեան, Հրանդ Հիսարլեան, Միհրան Դանֆաֆեան եւ Սիմոն Դամչեան։ Պատարագի միջոցին, դպրաց դասի չինել տուած չապիկներու օրհնութիւնը կատարեց։ Ժամերգութեանց աւարտումէն ետքը, բաղմատոմարագիր հանրագրութիւն մը յանձնուեցաւ Ս. Պատրիարքին, որով դժգոհութիւն կը յայտնուէր Սամաթիոյ Ս. Դէորդ եկեղեցիի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդին նկատմամբ եւ նորոգ ընտրութեան փութացում մը կը խնդրուէր։ Ցեսոյ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ս. Պատրիարքին։ Այս սեղանին մասնակցեցան նաեւ Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը, երկու վարդապետներ, Նարլըգարուի Թաղ. Խորհուրդը ու Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը եւ ուրիշ մէկ քանի հրաւիրեալներ։ Ս. Պատրիարքը չաթաթ իրիկուն այցելեց Թաղին հայ վարժարանները։

—Պ. Իսահակ Ժամհարեան, որուն խնդակցութեան գիր մը ուղղած էր Ս. Պատրիարքը, իր արկածէն ազատման առթիւ, պատասխանելով այդ գրին, շնորհակալութիւն յայտնած է։

—Արմաշի Դպրեվանքին միաբան Կորիւն վարդապետ, որ առջի օր մայրաքաղաքս եկաւ Տ. Դուրեան Սրբազանի յանձնարարագրով, տեսուչ կարգուեցաւ Մշոյ Ս. Կարապետ վանքի վարժարանին։

—Պէշիկթաշէն կը գրեն մեզ.— «Երէկ Պէշիկթաշի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը առաջին նիստը կազմելով դիւանի ընտրութիւն կատարեց։ Ատենապետ ընտրուեցաւ Տրդատ պէյ Տատեան եւ ատենադպիր Յովհաննէս էֆ. Ալալէմճեան ու Բ. Կիւլպենկեան էֆ.։ ալ գանձապետ։ Փափաքելի էր որ Տրդատ պէյ Տատեան դպրոցին հոգաբարձութեան ատենապետութիւնն ալ ստանձնէր, որուն անցեալ հոգաբարձական պաշտօնավարութեան շրջանները այնչափ արդիւնաւոր եղած են։»

—Արեւելագէտներու ժԳ. միջազգային Համաժողովը վերջերս տեղի ունեցեր է Համպուրգի մէջ։ Պէրլինի Պարսից դեսպանատան խորհրդական Յովհաննէս Խան Ֆրանսերէն ուղերձ մը կարդացեր է, համաժողովին ուսումնական նպատակը բացատրելով։ Ներկայ արեւելագէտներէն Բրոֆ. Դրիգոր, Մոսկուայի Լազարեանց Ճեմարանին ուսուցչապետը, Ե. Դարուեան ազգութեան մասին մանագիտական ուսումնասիրութիւն մը կարդացեր է։ Տքթ. Ֆինկ, գերմաներէն բանասիրական հանդէսի մը խմբագիրը, հնագիտական եւ բանասիրական տեսութիւններ պարզեր է։ Բրոֆ. Լեման հայագէտը, նոր տեղեկութիւններ ու հետազօտութիւններ պարզեր է Խալդեան ու Իրանեան ժողովուրդներու լեզուներու մասին։ Բրոֆէսորը գովեր է դաւառաբարբառներուն կարեւորութիւնը։ Տոքթ. Կատոր հայերէն լեզուի յոգնակիի կազմութեան վրայ խօսեր է։ Համաժողովին ներկայացեր է Բինչ անուն հրատարակիչ մը, որ միջազգային գրականութեան նմոյշներ ներկայացուցեր է իրենց ընկի տառերով։ Հայերէնը պատրաստեր է Հայաէլպէրկի աստուածաբանութեան Բրոֆ. հայագէտ Մէյքս։

—Այնթապցի պատուելի Դարա Գրիգոր եւ իր որդին՝ Յովհաննէս Գրիգորեան, թրքերէն Աւետարանի խմբագիրը, չաթաթ օրը, կէսօրէն ետքը, Պատրիարքարան այցելութիւն տուին Ս. Պատրիարքին, ընկերակցութեամբ Տ. Բարգէն Ծ. վարդապետի։ Պատրիարքարանի կարեւոր մասերը պտտելէ ետքը ներկայացան Ս. Պատրիարք Հօր եւ պատուելի Դարա Այնթապի քահանաներու կողմէն համբուրեց Ն. Սրբազնութեան աջը։ Ս. Պատրիարքը շատ սիրով ընդունեց պատուելիները եւ գրեթէ կէս ժամ տեսակցեցաւ թուրքերէն լեզուով։ Ս. Պատրիարքը յանձնարարեց Պատ. Դարանին որ փոխադարձաբար իր ողջոյններն ու օրհնութիւնները տանի Այնթապի եկեղեցիին քահանայական դասին։ Պատուելիները հրաժեշտ տալով Ս. Պատրիարքին Մայր եկեղեցի իջան եւ Տ. Բարգէն վարդապետի առաջնորդութեամբ այցելեցին նորոգուած Սրբավայրը, Պէշեան Ամիրայի եւ Ներսէս Պատրիարքի դամբարանները։ Այցելելով Մայր–վարժարանն ալ, ներկայ գտնուեցան թրքերէնի դասին եւ ընդհանուր այցելութենէ մը ետքը մեկնեցան։ Մայր–վարժարանի տնօրէնը թէյով մեծարեց այցելուները։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1902 Հոկտ. 10–17

Ասիֆեան Ը. 100նոց. Ը. 100նոց.— Տ. Նշան Մ. Լօքմակէօղեան վաճառական ընդ Օր. Վիքթոր Ս. Էպէեանի։ Տ. Սեփոհ Մտա. Մէրկէրեան կաշեվաճառ ընդ Օր. Հեղինէ Գ. Տէօքմէճեանի։

Ասիֆեան Ժ. 50նոց. Ժ. 50նոց.— Տ. Գրիգոր Յարութիւն Ալլահվերտեան մաքսի գործակատար. ընդ Օր. Արաքսի Թէլճեանի։ Տ. Թէոդիկ Գ. Լաֆչինեան գրագիր, ընդ Օր. Արշակուհի Պ. Ճէղվէճեանի։

Ասիֆեան Ժ. 50նոց. ԺԱ. 25նոց.— Տ. Ճիվան Կարապետեան սրճագործ, ընդ Օր. Արուսեակ Ի. Պալթաեանի։ Տ. Աթանիկ Կ. Խաչատեան, կառապան, ընդ Օր. Սաթենիկ Վրթանէսեանի։

Ասիֆեան Ժ. 50նոց. ԺԱ. ձրի։ Տ. Յովհաննէս Պ. Բինքուրեան դերձակ, ընդ Օր. Զարուհի Մ. Զերաղեանի։

Ասիֆեան ԺԱ. 25նոց. ԺԲ. ձրի։ Տ. Բարսեղ Յարութիւնեան կօշկակար ընդ Օր. Սօֆի Մեռանեանի, Տ. Յարութիւն Իսրայէլեան Բոլսէի ընդ Օր. Հռոփսիմէ։ Տ. Կարապետ Մ. Պոտոսեան մանրավաճառ, ընդ Օր. Իպրաքսէ Պ. Տիրատուրեանի։ Տ. Ֆրան Բիւզանդեան սրմաքէշ, ընդ Օր. Աղաւնի Մովսէսեանի։ Տ. Լեւոն Խաչիկեան եղամաճ, ընդ Օր. Սիրանոյշ Աւետիսեանի միայն 20 դրչ.։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻԱՆԴԱՆՈՅ

Հանգուցեալ Տիկին Աղաւնի Բաղդասարեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։ Տէր եւ Տիկին Յովսէփ էֆ. Սրսուկեան 216, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Սամանճան 108 դրուշ։

Տոքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան եւ իր պարագաները իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք բարեհաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ վաղամեռիկ Օր. Ասրինէ Աճէմեանի յուղարկաւորութեան հանդէսին, եւ այս տխուր առթիւ յայտնեցին իրենց ցաւակցութիւնները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԲԼ)

ԵԱԼԹԱ, 2 Նոյեմ.—Ռուսիոյ կայսրը, երէկ, սեղանի հրաւիրեց օսմ. պատուիրակութիւնը։ Այդ միջոցին նուագեց՝ պատուիրակութեան հետ գտնուող օսմ. նուագածուներուն խումբը։

—Բեդեր Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը իրիկուան սեղան մը տուաւ ի պատիւ օսմ. պատուիրակութեան։

—ՆբաՒsարս զբօսանաւին մէջ սեղան մը տրուեցաւ օսմ. Իզմիր յածաւորակին սպաներուն ի պատիւ։ Ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէ եւ օգնականը՝ Պ. Սինովիէվ, Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանը եւ ուրիշ բարձրաստիճան ռուսական պաշտօնատարներ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Յունաստանի թագաւորը, այս իրիկուն, Աթէնք ուղեւորեցաւ։

ՊԼԻԿՐԱՏ.—Սրամբա կ'ըսէ թէ Բիւրոթի գաւառային մնուելին մէջ 150,000 ֆր.ի բաց մը երեւան հանուեր է։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Ռուս կառավարութեան պաշտօնաթերթը եւ Ռուսքի ենմ.ին կ'իմանան թէ անձնապահ զինուորներու հրամանատար ու ընդհանուր թիկնապահ Բոլ Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը պաշտօնէ դադրեցուցուեր է։

Լիվ.—Հանքագործներու եւ Ֆրանսայի հիւսիսային կողմի Ընկերութեանց պատուիրակները, կէսօրէն ետքը, տեսակցութիւն մը ունեցեր են։ Ընկերութիւնները կ'ընդունին իրաւարարութեան սկզբունքը։ Այդ գումարման մէջ որոշուեր է Ընկերութեանց եւ հանքագործներու միջեւ եղած վէճը, օրականներէն իրենց պահեստ վար դրուելք քանակութեանը մասին, իրաւարարութեան ենթարկել։ Ընկերութիւնները օրականներու նուազագոյն սակի խնդիրը չեն ուզեր իրաւարարութեան ենթարկել։ Իրաւարարներուն վճիռը անվերաքննելի պիտի ըլլայ։

ԲԱՐԻԶ.— Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը հիւսիսային ու Բաս–Բալէի հանքերուն ընդհանուր քննիչ Պ. Տըլիմոնը իրաւարար կարգեց՝ Լէնի հանքածուխի խնդիրը կարգադրելու։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Թոլսթոյ Թոքատապէ կը տառապի, բայց մինչեւ հիմա վտանգաւոր բան մը չկայ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 2 Նոյեմ.— Պ. Ժորէս բողոքեց՝ Պ. Տումէն եւմատացոյցի յանձնաժողովին նախագահ ընտրուելուն դէմ, ըսելով որ նախարարութեան անհարմար ընթացքի մը պիտի հետեւի եւ նախարարութեան ու Երեսփ. Ժողովին միջեւ եղած հիմնական բարւոք յարաբերութիւնները պիտի խանգարէ։

—Սէր–Բիէէն կը հեռագրեն թէ կաթոլիկ եկեղեցին ու դատարանը այրեր են։ Մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՄԱՏՐԻՏ. — Մարիտի լրագիրներէն շատերը խախտած կը նկատեն Սակաթայի դահլիճին կացութիւնը։ Վաղուան համար կը սպասուի որ Երեսփ. Ժողովին նիստը շատ աղմկալից ըլլայ։

ՊՈՒԷՐԼԻՆ.—Ռումանիոյ նախարարապետ Պ. Սթուրցա եւ Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվ ներկայ պիտի ըլլան՝ նոյեմ. 11ին Ռումանիոյ թագաւորին եւ Պուլկարիոյ իշխանին միջեւ տեղի ունենալիք տեսակցութեան։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Մանչուրիոյ քանի մը տեղը կացութիւնը խռովեալ է։ Զինական ասպատակներու խումբեր, ամէն օր, կը յարձակին երկաթուղիի պաշտօնեաներուն վրայ։

—Թուսմախէվ Ընկերութեան նաւթաբեր հողերը ծախուեցան անգլիացի դրամատէրերու խումբի մը որոնք չանգործման համար 600,000 անգլիական ոսկիի Ընկերութիւն մը կազմեցին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը եւ Աւգուսթա կայսրուհին պիտի ընդունին Սառա Պէրնառը, ֆրանսացի մեծ դերասանուհին, որ այս միջոցիս Պէրլինի մէջ ներկայացումներ կու տայ։

ՀՌՈՄ. — Վաւերական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ տակաւին վերջնական բան մը որոշուած չէ Զարին եւ Վիլհէլմ կայսեր Իտալիա այցելութեան թուականին համար։

ԲԱՐԻԶ.—Լա–Հէէն կը հեռագրեն թէ Տէվէթ զօրավարը անոր համար հարաւային Ափրիկէ կը դասնոյ, որովհետեւ Եւրոպայի կլիման անտանելի է իր ընտանիքին եւ նոյն իսկ ինք ալ հիւանդ է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Շարաթէ մը ի վեր գիները թէեւ իյնալու երեւոյթ ունէին եւ բաց ծախողներ ըստ այնմ կը կարգադրէին իրենց հաշիւները, սակայն չաթաթ օրէն սկսեալ նորէն սկսան քիչ քիչ բարձրանալ, եւ թէպէտեւ չաթաթ օր լատինական ամենայն սրբոց տօնին առթիւ Բարիզի Սակարանն ալ գոց էր Ղալաթիոյ Սակարանին պէս, բայց հոս, սակարանէն դուրս բաւական գործառնութիւններ եղան։ Այսօր քիչ մը աւելի բարձր են գիները եւ երբ այս տողերը կը շարուին, Օսմ. Քոնսոլիտէն 27 փարա է ու Երկաթուղին 120 ֆր.։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 21 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտ Մեռի Գ.	Ք. Կ.	30	24 ½
Բուսէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	50
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտի ժէնէրալ ՕՁմ.		0	10
Սօս. ՕՁմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	47
» ժուիսանս		1	32
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		139	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		261	50
Կավրիոմ		78	50
Անատոլիի երկաթուղի		10	75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ եմբէրիտ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէճիտիէ	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	65

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	54	50
» » » Դ. բաց.	27	63
» » » Դ. գոց.	27	87
Օսմանեան Պանքա	12	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	44	50
Պուլկարական 1888	91	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	109	25
Տօմինիալ	106	—
Թրանսվալ	5	62
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 1 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	75
» » 3 ½ %		101	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	28	37
» » » Բ.	»	55	60
» » » Դ.	»	21	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	592	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	122	50
Օսմ. մաքսատուն	»	531	—
Օսմ Ռէժի	»	562	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	504	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1079	—
Իտալական Ռանթ	»	102	15
Սպանիական արտաքին	»	56	55
Թրանսվալ	»	141	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	130
Դրամադեղ	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Նոյեմբեր

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	125	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	250

ՎԻԷՆՆԱ, 1 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	10
Բուսէլի երկաթուղի	»	114	70
Օսմ. Ռէժի	»	226	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՔԹ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՍԱՄՆԱՐՈՅԹԻՒՆ
396 ՄԵԾ–ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ձիլա Զաբ–ի Ճանչ դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անդամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ գեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ազգանոներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմռնեները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

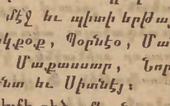

ՆՈՐԴԴԷՈՒՏՇԷՅԻ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand
Պրեմեն–Նիւ Եորֆ գիծ, ճեպընթաց
ՔԱՑԸԼԻՐ Վիլհելմ ՏԷՐ ԿՐՕ.
Սէ, Շէրպուրգ 9/22 Հոկ.
ԲՐՕՆ

ՏԻՊԳԻՈՅԻՆ ՎԻ ՊԵՏՔԻՆԻ
ԼՈՖԻՏՈՎ ՏԻ ՇՈՏԼԱՆԴ
VIN et SIROP de DUSART

Տրատուած փիլիս ու օրուան դիմ դէպ դէպ ամէն տեսակ ստամոքսի ցաւերուն դէմ։ Ամենայն դեղարանաց մէջ։

ՍՈՒՍԱՐԻ ՍԻՐՈՊ
Վերամիտ Սուրբլինը
Լաւագոյն Բրանդի

Ամենայն դեղարանաց մէջ։

ՍՈՒՍԱՐ
ՎԵՐԱՄԻՏ ՍՈՒՐԲԼԻՆ
ՀԱՐՈՒՄԱՆ
Ամենայն դեղարանաց մէջ։

ՍՈՒՍԱՐ
ՎԵՐԱՄԻՏ ՍՈՒՐԲԼԻՆ
ՀԱՐՈՒՄԱՆ
Ամենայն դեղարանաց մէջ։

ՈՍՈՐԴԱՑԻ ՇԵՂՈՒ

Տեղ մը կայ ուր ոչ ոք ոտք չի դներ։ Ամենայն դարերու ընթացքին ոչ ոք ոտք դրած է